

Til NVE
Postboks 5091
Majorstuen
0301 OSLO

Sortland 12.11.21

HØRINGSUTTALELSE

SAKSNR: 202111663

SAKSTYPE: Vannuttak fra Gullvikvannet, Øksnes Kommune

Bakgrunn:

Elvenesstrand Smolt (videre henvist til som ES) søker om regulering av Gullvikvannet for planlagt økning av sin smoltproduksjon. Det søkes om regulering av Gullvikvannet med 1 1/2 meter, samt to andre vann. I tillegg søkes om tillatelse å legge en rørledning gjennom terrenget og under sjøen fra Gullvikvannet, langs utgående elv og over til anlegget til ES. Utgående elv (Nes-elva) som går fra Gullvikvannet og ned til sjøen blir tørrlagt.

Uttalelser:

Som grunneiere, tidligere beboere i Gullvika, familie med tilhørighet til Gullvika og venner vil vi her liste opp våre grunner til å motsette oss dette.

1: Fiskestammen mister muligheten til å gyte

Det er tre bekker/elver som renner ut i Gullvikvannet. Den største elva ligger i vestre del av vannet. I denne bekken går ørreten opp for å gyte om høsten. Dette ble bivånet under befaringen som NVE gjorde i oktober 2021. Bekken sto da full av ørret som skulle gyte. Terrenget her er tilnærmet flatt og hele området vil ligge under vann etter oppdemmingen av vannet og etterlate fisken uten muligheter til å gyte. Den fiskeyngelen som skal ha mulighet til å komme seg tilbake til vannet vil ved nedtapping av vannet bli sittende fast. Konsekvensen av dette vil bli at over tid blir det ingen fisk igjen i vannet.

2: Utgående elv (Neselva) fra vannet og til sjø vil etter denne planen bli tørrlagt

Konsekvens: Ved tørrlegging av utgående elv vil sjøørret som gyter i elva miste sin gytelokalitet.

Ved denne elva er det flere ganger blitt observert Fossekall, en fugl som er sjelden her i området. Grunn- og hytteiere mister tilgangen til vann om elva blir tørrlagt. Denne elva er det ingen andre bekker som føres inn i på tur ned til havet og dermed vil den bli helt borte.

3: Tap av verdifulle beiteområder

Gullvikvannet har vært et senter for livsgrunnlaget for flora og fauna gjennom generasjoner. Frem til på midten av 1900-tallet ble deler av utmarka slått og brukt til dyrefor. Vannet er omgitt av fjell som danner en «gryte», hvor det skapes spesielle klimatiske forhold som gir en unik flora og en fantastisk beitemark - som igjen er viden kjent gjennom tidligere generasjoner og som er i bruk den dag i dag. Gammel Norsk Sau (Villsau), som er rasen som har sitt hovedbeite i Gullvikområdet, er sky og var for mennesker. Store mengder av Norsk kvit sau beiter også i området.

Ved oppdemming og økt menneskelig aktivitet i området fordrives beitedyra til områder lengre unna sankegjerdene og gjør sauesanking og drifta mer utfordrende. Vestre side av vannet, «Botn», vil være utilgjengelig for både folk og fe, beiter vil forsvinne og det vil bli en betydelig omvei for å komme seg rundt vannet ved en så stor oppdemming som ES søker om.

4: Tilknytning til tur/rekreasjonsområder vil bli begrenset

Ved oppdemming som estimert i søknaden fra ES, vil bålplasser som er brukt gjennom generasjoner bli oversvømt. Gamle fiskeplasser forsvinner. Naturen rundt vannet er tildels sterkt skrånende slik at det kan bli vanskelig å finne nye alternative fiskeplasser og stier som har vært brukt i mange generasjoner. For oss som er vokst opp i/brukere av området og har brukt det i mange årtier vil dette være et merkbart tap av gamle kultur-stier og steder.

5: Prosessen:

Eier av Elvenesstrand Smolt har aktivt gjennom mange år brukt penger og innflytelse for å tilegne seg mest mulig eiendom både rundt og i tilknytning til Gullvikvannet. Vi skal ikke gå nærmere inn på hvilke metoder som er brukt for at de nå er i en situasjon hvor de kan sende inn søknad om å demme opp vannet, men ES har arbeidet målrettet for å komme i denne posisjonen. Slik søker fremstiller prosessen, og forteller om grunneiere som ønsker dette velkommen, kjenner vi ikke oss igjen i, og vi er ikke alene.

At søker hevder at Gullvikvannet kun skal brukes som et reservoar ved tørre perioder finner vi heller tvilsomt. Med den ganske kraftige oppdemmingen og nedtappingen som søker har skissert i søknaden vil vannet som føres fra Gullvikvannet og til anlegget holde gunstig temperatur for bruk hos Elvenesstrand Smolt hele vinterhalvåret.

Søkers far forsøkte for over 30 år siden å få oppdemmet Gullvikvannet, med lik argumentasjon. I møtet med grunneiere ble nettopp dette innrømmet. Temperaturen er ideell for smoltanleggets bruk vinterstid og vi frykter at Gullvikvannet vil bli aktivt brukt gjennom hele vinteren.

Vi spør derfor: kan NVE garantere at de skal få til undersøkelser blant annet vinterstid og kontrollere om søker holder seg innenfor gitte kriterier, om det blir gitt tillatelse til oppdemming og nedtapping av vannet?

Ved en oppdemming og nedtapping på 75 cm, 1,5 meter i alt, vil vannet og området være rasert innen få år. Da dagens eiere av ES tok kontakt med grunneierne for vel tre år siden for å få en avtale om oppdemming av Gullvikvannet, var det da snakk om 45 cm oppdemming og nedtapping. Det ser ut til at behovene har endret seg og ES nå viser hva de egentlig har hatt til hensikt.

6: Vannrettigheter

Elvenesstrand Smolt ber om rettighetene til vannet i et ikke bestemt tidsrom. Vi er uenige i at de skal sitte med rettighetene til vannet også etter at en eventuell smolt-oppdrett er avsluttet eller blir solgt til en større aktør uten tilknytning til kommunen eller Vesterålen overhodet. Vann er en viktig og verdifull ressurs. Vi vil bestride at ES skal ha råderett en slik rettighet som de også kan selge etter forgodtbefinnende!

Konklusjon:

Gullvikvannets beliggenhet og områdene rundt er en uberørt perle i Øksnes og i Vesterålens natur. Gullvikvannet og området rundt har næret livsgrunnlaget til flora og fauna og mennesker gjennom mange generasjoner. Her har beitedyr som rein, elg, storfe, geit og sau, samt et rikt fugleliv funnet sin føde. Av annet vilt finner vi røyskatt, hare og en stor oterbestand.

Vannet har vært brukt som rekreasjonssted for både dem som har bodd og levd nært stedet, men er også flittig besøkt av tilreisende og folk i nærområdet. Her har generasjoner av barn fått sin første fisk som har gitt grobunn for en livslang interesse for fiske i ferskvann. Vannet er kjent for å være lett å få fisk i som har gjort det til et utfartssted for folk i alle aldre som liker friluftsliv.

Det er et naturlig møtested også for dem som kom hjem og ønsket å kjenne på «røttene» sine.

Elvenesstrand Smolt som søker har per i dag tilgang til Sandskarvatnet, Vatndalsvatnet og Tuva-elva, i tillegg har selskapet også demmet opp et annet vann i Øksnes Kommune. *Vi spør derfor; hvor mange inngrep i uberørt natur skal en enkelt aktør få tillatelse til å gjøre?*

Hele området mellom Indre Steinlandsfjords vestsida og Romsetfjorden har til nå vært et uberørt område. Her er ingen naturinngrep, ingen kraftlinjer, ingen veier som går inn i området. Alle øko-systemer er intakte. Midt i denne naturperlen ligger Gullvikvannet, til nå uberørt. I området finnes graver fra norrøn tid, bosplass datert helt tilbake til steinalderen og samiske hellige steder samt rester etter gammelt fangstgjerde. *Dette unike, flere tusen mål store området bør bli fredet til de som kommer etter oss. Dette er et av de viktigste argumentene for å la Gullvikvannet ligge i fred.*

Vi henstiller til NVE i å støtte oss i at Gullvikvannet og området rundt fortsatt får være uberørt og til glede for både mennesker og dyr i fremtiden.

Vedlegg:

Uttalelse fra Norsk Landbruksrådgiving Nord Norge, ved Ragnhild Renna.

Uttalelse fra Vesterålen Villsaulag, styret ved leder Anna Vollebu

Vennlig hilsen

Grunneiere, beitebrukere/bønder, familier med tilknytning til Gullvika og Gullvikvannet samt natur- og fiskeentusiaster

May Daljord	Roger Endresen	Berit Daljord Knutsen
27.05.60	14.11.58	19.09.46

Maian Daljord	Aslak Daljord Endresen	Per Arne Knutsen
04.09.86	20.11.92	21.08.46

Amanda Daljord Endresen	Alf Morten Salater-Daljord	Linn Marit Daljord Knutsen
16.02.89	19.09.70	20.03.73

Elbjørg Daljord	Eldrid Daljord	Trude Lunder Daljord
11.05.45	05.03.72	17.08.94

Gael Chupin	Evelyn Mathiassen	Laila Antonsen
11.01.75	13.05.66	22.02.50

Susanne V. Løvstad

16.09.82

Nicki L. Løvstad

18.01.85

Marita Andersen

14.01.82

Marte Sørensen

10.10.90